

De dominee is dood

Debby Willems Gerwen

De dominee is dood. Het gonst door de straten en over de akkers, zoals alles zich hier in Nuenen en omstreken razendsnel van mond tot mond verspreidt. Naar het schijnt maakte de beste man nietsvermoedend her en der nog een gezellig praatje tijdens een wandeling door het dorp. Op de drempel van zijn huis zakte hij plots ineem.

Moeder schudt haar hoofd wanneer ik haar het nieuws vertel.

‘Spijtig,’ zegt ze slechts. Wat onzeker pluk ik aan de mouw van mijn jurk, maar moeder corrigeert me ditmaal niet. Ze staart in opperste concentratie naar de pan op het fornuis alsof het eten niet zal garen zonder haar toezicht. Wanneer de schemering invalt ontsteek ik de olielamp boven de robuuste eettafel. Niet lang daarna hoor ik klompen over het pad klossen.

‘Hedde het al gehoord?’ vraagt oom Sis direct bij binnenkomst, ‘de dominee is dood.’

‘Zonde, het was een mooie man,’ zegt moeder.

Hoofdschuddend wast oom zijn handen in de teil met water. Wanneer hij aan tafel plaatsneemt, zien zijn nagels echter nog steeds zwart. Alleen wanneer we naar de kerk gaan doet hij beter zijn best om zijn handen goed schoon te krijgen, al blijft er zelfs dan nog aarde onder zijn nagels achter.

Nieuwe klompen klinken tegen de stenen. Ze worden vluchtig uitgeschopt, waarna de deur openvliegt.

‘Hedde het al gehoord?’ roept oom Tis met grote ogen. We knikken alle drie, maar de woorden hangen te ver voorin zijn mond. ‘De dominee is dood.’

Weemoedig schud ik mijn hoofd. ‘Het is treurig.’

Moeder is na de derde keer klaarblijkelijk wel over de grootste schok van het nieuws heen, want ze haalt haar schouders ietwat nonchalant op.

‘Hij was drieënzestig,’ zegt ze. ‘Dat moeten wij nog maar zien te halen, nietwaar?’ Ze knipoogt naar haar oudste broer, die de leeftijd al aardig nadert.

Ik pers mijn lippen open. Diep van binnen weet ik best dat er waarheid schuilt in haar barse woorden. Degenen die hard werken op het land, zoals wij, liggen meestal eerder onder de grond dan degenen die hun handen zelden vuil maken. Met een zucht zet ik het eten op tafel. Nog voordat de koffie is ingeschonken, klinkt er een onzeker klopje op de deur. Drie paar ogen worden plots op mij gericht. Ik haal diep adem. Moeders bemoedigende blik geeft me kracht.

‘Kom verder,’ roep ik.

Het is geen verrassing, dat hij het is. Voorzichtig schuifelt hij naar binnen, zijn blik op zijn schoenen gericht. Hij is hier vele malen geweest, maar plots is het alsof hij zich een vreemde voelt.

‘Ik hoorde het, over je vader,’ zeg ik zacht. Mijn ooms mompelen hun condoleances.

‘Onverwacht?’ Het klinkt als een vraag, ook al ken ik het antwoord.

Hij knikt. ‘Altijd, maar gelijktijdig nooit helemaal.’ Zijn stem wordt een fluistering. ‘Ooit ontmoette ik een schilder die geloofde dat de dood in vele vormen vanuit de schaduwen naar ons loert. Soms volgt de dood ons als een trage oude man, maar in een oogwenk kan deze veranderen in een jong meisje dat in kinderlijke onschuld toekijkt, alsof het leven niet meer is dan een spel.’ Hij schudt zijn hoofd, alsof hij zijn gedachten zo probeert te verdrijven. Vervolgens valt er een ongemakkelijk stilte. Wanhopig zoek ik naar geschikte woorden, maar vind er geen.

‘Eet je mee?’ Moeder vraagt het zoals alleen een moeder dat kan vragen. Zonder een antwoord af te wachten schenkt ze de koffie in.

Hij haalt een hand door zijn rossige haren en zijn ogen flitsen vragend naar de mijne, dus ik geef hem een glimlach. ‘Ga zitten, Vincent.’

‘Bedankt,’ zegt hij zacht. Vincents mondhoeken kruipen lichtjes omhoog terwijl zijn blik over de aardappels glijdt. ‘Bedankt voor jullie warmte. Dit zal ik nooit vergeten.’